

DE VALKUILEN VAN FACEBOOK

Wat kan een advocaat verwachten, als hij of zij voor de raad van discipline moet verschijnen? *Mr.* woonde een zittingsmiddag bij in het Haagse Paleis van Justitie, waar twee zaken werden behandeld. De eerste over wat een advocaat wel of niet mag op Facebook. De tweede over vernieling en brandstichting in een Italiaans vakantiehuis.

DOOR HENRIETTE VAN WERMESKERKEN

FOTO: SHUTTERSTOCK-BRAT82

Elk hofessort heeft een raad van discipline. Behalve in Den Haag zijn er dus raden in Amsterdam, Arnhem-Leeuwarden en 's-Hertogenbosch. Zij oefenen de tuchtrechtspraak in eerste aanleg over advocaten uit. Een klacht wordt behandeld na onderzoek en doorzending door de plaatselijke deken. De raden van discipline bestaan uit voorzitters en plaatsvervangend voorzitters, benoemd door de minister van Veiligheid en Justitie, en (plaatsvervangend) leden-advocaten, benoemd door de Nederlandse Orde van Advocaten. De raad kijkt onder meer of sprake is van gedrag dat een behoorlijk advocaat niet betaamt (artikel 46 Advocatenwet). Het hof van discipline behandelt klachten in hoger beroep.

HOGHE HAKKEN

Om 13.00 uur wordt deze middag de eerste zaak uitgeroepen. Op hoge hakken stapt de advocaat de zittingszaal

binnen. Ze draagt geen toga, maar een donkere broek met jasje. Vandaag gaat het niet over een van haar cliënten, maar over haar. De jeugdzorginstelling die zij zeer regelmatig bij de kinderrechtter treft, heeft een klacht over haar ingediend. Vandaag is zij zelf de cliënt, die zich laat bijstaan door een advocaat. Hij is eveneens in pak. Samen nemen zij plaats aan de linkerkant van de kleine zaal. Rechts gaat de vertegenwoordigster van de jeugdzorginstelling zitten. De vijf leden en de griffier van de raad van discipline dragen evenmin toga's. Het ziet er informeler uit dan een 'gewone' zitting, maar de spanning is voelbaar. De voorzitter opent de zitting. Veertig minuten zijn er voor uitgetrokken.

De klacht van de jeugdzorginstelling raakt aan een principiële kwestie: wat mag je als advocaat op Facebook zetten, en wat niet? De advocaat heeft een kantoor-Facebookpagina, waarop zij regelmatig artikelen plaatst of deelt,

vooral over jeugdzorginstellingen en jeugdzorgorganisaties. Zij voert hoofdzakelijk een familierechtpraktijk. Bijna elke dag staat ze tegenover een jeugdzorginstelling in de rechtszaal. Vaak gaat het over uithuisplaatsing van kinderen, ondertoezichtstellingen en ontheffingen van het ouderlijk gezag. De advocaat verdedigt de belangen van haar cliënten, die haaks staan op die van de jeugdzorginstelling.

Toen de advocaat een artikel tegenkwam over jeugdzorginstelling X met als titel 'Het doek valt voor de jeugdzorginstelling X' plaatste zij dat op haar Facebookpagina. Met bronvermelding: de Werkgroep Y, actief binnen de wereld van de jeugdzorg. De advocaat nam contact op met iemand van de werkgroep, die haar zei dat het om een stuk ging dat binnenkort in de NRC gepubliceerd zou

**“IK BEN ALTIJD
VOORZICHTIG MET
WAT IK PUBLICEER,
EN NU BEN IK
NOG ALERTER
DAN EERST”**

worden. Deze persoon stuurde de advocaat vervolgens een e-mailwisseling tussen haar en een NRC-journalist. In het artikel stonden financiële gegevens over de jeugdzorginstelling. De advocaat checkte het jaarverslag van de instelling om te kijken of die cijfers klopten. Dat was het geval. “Ik ben altijd voorzichtig met wat ik publiceer, en nu ben ik nog alerter dan eerst. Ik zet de bron erbij, zodat iedereen kan zien van wie een stuk afkomstig is. Het is lastig. Wat mag nu wel, en wat mag niet?” De vertwijfeling klinkt in haar stem door.

MONDDOOD

De jeugdzorginstelling maakte bezwaar tegen de publicatie op Facebook. Volgens haar bevat het artikel onjuistheden en ongefundeerde beschuldigingen, en de advocaat had dat moeten weten. De instelling verzocht de advocaat het artikel te verwijderen. Op enig moment, niet duidelijk wordt hoe lang na plaatsing, verwijderde de advocaat het artikel, nadat de deken haar dat had geadviseerd. Of het nu wel of niet een artikel was dat in de NRC zou verschijnen wordt niet duidelijk. Het is nooit in die krant gepubliceerd, zoveel is zeker.

De advocaat van de beklagde advocaat benadrukt dat een advocaat zonder vrees de belangen van zijn cliënt moet kunnen behartigen, zeker jegens de overheid. Onafhankelijkheid is een van de kernwaarden van de advocatuur. “De jeugdzorginstelling is een privaatrechtelijke stichting, maar wel een die belast is met publieke overheidstaken, te vinden in de Jeugdwet.” De instelling en zijn cliënte kennen elkaar goed, want ze treffen elkaar vaak voor de kinderrechtster. Het gaat om emotioneel belastende zaken, die raken aan fundamentele rechten van burgers. Rechtsbescherming is juist in deze zaken een groot goed, aldus de advocaat. Volgens hem maakt de instelling in dit geval oneigenlijk gebruik van het tuchtrecht. Het wordt gebruikt om een financieel slechte situatie te maskeren, en een geduchte opponent monddood te maken. “Mijn cliënte, wier praktijk en bestaan drijven op de familiepraktijk, dreigt hier te worden gekortwiekt.” Hij wil de e-mailwisseling met de NRC-journalist overleggen, waar- tegen de vertegenwoordigster van de jeugdzorginstelling bezwaar maakt. De raad trekt zich terug.

In de zaal is het stil. Twee collega's van de beklagde advocaat praten achterin de zaal op fluisterton met elkaar. Buiten klinkt het geluid van een langsrijdende tram. Dan is de raad weer terug: de advocaat mag de e-mailwisseling overleggen. De voorzitter last een schorsing van vijf minuten in om de wederpartij de gelegenheid te geven deze te lezen. De vertegenwoordigster van de jeugdzorginstelling is van mening dat de advocaat haar

volgers op Facebook onjuist heeft geïnformeerd, en de instelling en haar medewerkers schade heeft berokkend. “Medewerkers van de instelling voeren een jeugdbeschermingstaak uit, geven hulp vaak tegen de wil van de ouders in. Waarbij in een aantal gevallen de emoties bij de ouders hoog oplopen. Een artikel als door de advocaat geplaatst, is voor een aantal ouders olie op het vuur.” Dan is het woord aan de beklagde advocaat, bij wie de emoties inmiddels ook oplopen. “Ik vind het heel erg”, zegt ze. “Mijn praktijk bestaat uit emotioneel zware zaken, zoals ondertoezichtstellingen en uithuisplaatsingen. Een toevoegingspraktijk. Ik ben 24 uur per dag en zeven dagen per week met mijn werk bezig. Dat doe ik met heel mijn hart. Ik wil mijn cliënten helpen. Daar ga ik ver in; ik heb wel eens bedjes gekocht en ijskasten gevuld als kinderen thuiskwamen. Ik heb niets tegen jeugdzorg-instellingen. Ik sta bijna elke dag met ze in de zittingszaal. Ik dacht naar eer en geweten dat ik dit artikel op Facebook kon delen, en heb de bron genoemd. Het doet mij pijn dat ik hier zit.”

HAMER

De voorzitter sluit de behandeling. De tweede zaak wordt uitgeroepen. Het is 15.00 uur. De twee klagers zijn er, maar de beklagde advocaat niet. Zonder bericht. De zaak is al eerder behandeld, ook buiten aanwezigheid van de advocaat, maar toen had hij zich ziek gemeld. “We houden het erop dat mr. Z ervoor kiest niet aanwezig te zijn”, zegt de voorzitter. De advocaat is te gast geweest bij klagers in hun vakantiehuis in Italië. Daar thuisgekomen na een avond in een restaurant, heeft hij volgens klagers

**OOK VOOR EEN
ADVOCaat ALS
PRIVÉPERSOON
KAN HET
TUCHTRECHT VAN
TOEPASSING ZIJN**

met een hamer vernielingen gepleegd en vervolgens brand gesticht. Later bleek dat alle aanwezige alcohol in huis op was. Klagers, die op de eerste verdieping sliepen, werden wakker van de rook. Aangezien de zaak al inhoudelijk is behandeld en er geen nieuws is, sluit de voorzitter na kort heen en weer praten de behandeling.

NEPNIEUWS

Twee maanden later, op 4 september, doet de raad van discipline uitspraak. In de Facebook-zaak overweegt de raad dat persoonlijke publiciteit door een advocaat, bijvoorbeeld via sociale media, accuraat en niet misleidend moet zijn. Dat staat in gedragsregel 2.6 van de Gedragscode voor Europese advocaten. De raad stelt voorop dat het een advocaat in beginsel vrij staat om via zijn kantoor-Facebookpagina informatie of publicaties van derden te delen. Het is verstandig daarbij de bron te vermelden. De advocaat hoeft de juistheid van de informatie niet te controleren. Dat

wordt anders als hij op basis van de inhoud, vorm of bron twijfelt, of moet twijfelen, aan de juistheid van de informatie. In deze zaak heeft de advocaat financiële gegevens gecontroleerd, en contact opgenomen met degene van wie de informatie afkomstig was. Inhoud en kwaliteit van het artikel waren niet zodanig dat de advocaat direct had moeten begrijpen dat het artikel onjuistheden en ongefundeerde beschuldigingen bevatte, dat het nepnieuws was, en dat zij daarom had moeten afzien van publicatie. De klacht is ongegrond (ECLI:NL:TADRSGR:2017:151).

In de zaak van de misdragingen in het Italiaanse vakantiehuis overweegt de raad allereerst dat het verweer van de advocaat dat de gedragingen in de privé sfeer hebben plaatsgevonden, geen doel treft. Ook als een advocaat in een andere hoedanigheid optreedt blijft het tuchtrecht voor hem gelden. Wie zich als privépersoon gedraagt op een manier waardoor het vertrouwen in de advocatuur wordt geschaad, zal zich in het algemeen schuldig maken aan handelen of nalaten in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt. Het moet dan wel gaan om handelen dat absoluut ongeoorloofd is. Vernieling en brandstichting zijn dat, aldus de raad. De raad concludeert dat de advocaat zich aan de gestelde gedragingen schuldig heeft gemaakt, en klagers daardoor schade en leed heeft toegebracht. Bovendien heeft hij hen in gevaar gebracht. De advocaat heeft al eerder een maatregel opgelegd gekregen wegens grensoverschrijdend gedrag als gevolg van middelengebruik. De raad van discipline schorst hem nu onvoorwaardelijk voor de duur van 26 weken (ECLI:NL:TADRSGR: 2017:150). ■

TUCHTRECHTSPRAAK: MINDER GEGRONDE KLACHTEN

Bij de raden van discipline kwamen in 2016 iets minder klachten binnen dan het jaar daarvoor: 998 tegenover 1078. Dat blijkt uit het jaarverslag over 2016. Van de klachten waren er 290 gegrond, terwijl dat er in 2015 nog 345 waren. In 20 beslissingen werd een onvoorwaardelijke schorsing opgelegd. Twaalf advocaten werden van het tableau geschrapt. Het aantal gegronde klachten daalt. Mogelijk presteren advocaten beter. De lagere instroom van klachten wordt misschien ook veroorzaakt doordat een deel van de klachten wordt afgedaan door de eigen klachtenfunctionaris, die elke advocaat sinds 2015 moet hebben.